

Türkiye’de Düzensiz Göçmenler, Geçici Korunanlar Ve Uluslararası Korunanlar

Şeyma KARAKAYA¹

GİRİŞ

Küreselleşme, iklim değişikliği, siyasi sorunlar gibi pek çok etmen giderek daha fazla insanın göç etmesine sebep olmaktadır. Türkiye coğrafi konumu gereği tarih boyunca göç hareketlerinden etkilenmiştir. Avrupa’ya yakınlığı sebebiyle transit ülke olarak bilinen Türkiye, son zamanlarda göçmenler için hedef ülke konumuna dönüşmüştür. Bu dönüşümde Avrupa devletlerinin sıkı göç politikalarının yanı sıra Türkiye’nin göçmenler için sağladığı kolaylıklar etkili olmuştur. Konumu itibarıyla hedef ülke olan Türkiye’nin sınırlarından geçen yabancı göçmenler, yasal ve yasadışı yani düzensiz olmak üzere iki şekilde değerlendirilmektedir. Yasal olarak değerlendirilen göçmenlere ulusal veya uluslararası düzeyde koruma statüsü verilirken uluslararası koruma statüleri ise mültecilik, şartlı mültecilik ve ikincil koruma olarak sıralanmaktadır. Türkiye’nin ulusal düzeyde verdiği koruma statüsü ise geçici korumadır. Bu kapsamda yapılandırılan çalışmada önce Türkiye’deki düzensiz göçmenler, daha sonra geçici koruma altındaki Suriyeliler ve son olarak da uluslararası koruma statüsündekiler ele alınmaktadır.

¹ Öğr. Gör., İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, skarakaya@medipol.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-0057-6897

yasal (legal) göç kapsamında verilmektedir. Türkiye, sınırlarından yasadışı biçimlerde geçen veya yasadışı yollarla kalan kişiler için düzensiz göçmen tabirini kullanmaktadır. Yasadışı göçle gelen bu kişiler, yakalanmakta ve geri gönderme merkezlerinde idari gözetim altında tutulmaktadır. İdari gözetim sonucunda hakkında sınır dışı etme kararı verilen düzensiz göçmenler sınır dışı edilmektedir.

Türkiye’nin göçmenler açısından gelecek dönemlerde de hedef ülke olma durumunu devam ettireceği düşünülmektedir. Göçün sayısız farklı nedeni olabilmekte ve her geçen gün bu nedenlere yenileri eklenebilmektedir. Tüm Dünya’yı derinden etkileyen salgınlar ve iklim krizleri gibi nedenlerden dolayı da göç hareketinin hızlanacağı öngörülmektedir. Bu noktada göçle ilgili ulusal ve uluslararası belgelerde değişikliğe gidilmesi kaçınılmazdır. Özellikle uluslararası koruma tanımlarının genişletilmesi söz konusu olabilecektir. Türkiye’nin de olası yapılacak bu güncellemelere ek olarak kendi yerel ihtiyaçlarına yanıt verebilecek yasal düzenleme ve politikaları benimsemesi önemli olacaktır.

KAYNAKLAR

- Akyürek, İ. B. (2007). Mülteci Hukuku ve Türkiye Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi.
- Atasü Topçuoğlu, R. (2016). Göç Yazınındaki Düzenli ve Düzensiz Göç Kavramları: İnsan Hakları Temelinde Bir Kavramsal Sorgulama. *İnsan Hakları Yıllığı*, (34), 1-20.
- Barkın, E. (2014). 1951 Tarihli Mülteciliğin Önlenmesi Sözleşmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, (1), 331-360.
- Geçici Koruma Yönetmeliği. (22 Ekim 2014). *Resmî Gazete*. Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/10/20141022-15.htm> Erişim Tarihi: 15 Haziran 2023.
- International Organisation for Migration (2019). Key Migration Terms. Erişim Adresi: <https://www.iom.int/key-migration-terms> Erişim Tarihi: 5 Nisan 2023.
- İçduygu, A., ve Aksel, D. B. (2012). *Türkiye’de Düzensiz Göç*. Uluslararası Göç Örgütü Türkiye: Ankara.
- Kuşçu, D. (2017). Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Hükümleri Uyarınca Sınır Dışı Edilmelerine Karar Verilen Yabancıların İdari Gözetim Altına Alınmaları. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 22 (37), 241-284.
- Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme (1951). *Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği*. Erişim Adresi: <https://www.multeci.org.tr/wp-content/uploads/2016/12/1951-Cenevre-Sozlesmesi-1.pdf> Erişim Tarihi: 7 Temmuz 2023.
- Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolü (1967). *Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği*. Erişim Adresi: <https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/yonetmelikler/Sozlesmeler/MULTECILERIN-HUKUK-STATUSUNE-ILISKIN-1967-PROTOKOLU.pdf> Erişim Tarihi: 8 Temmuz 2023.

- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. (2022). Uluslararası Koruma İstatistikleri. Erişim Adresi: <https://www.goc.gov.tr/uluslararasi-koruma-istatistikler> Erişim Tarihi: 10 Temmuz 2023.
- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. (2023a). Düzensiz Göç İstatistikleri. Erişim Adresi: <https://www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-istatistikler> Erişim Tarihi: 10 Haziran 2023.
- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. (2023b). Geçici Koruma İstatistikleri. Erişim Adresi: <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> Erişim Tarihi: 10 Temmuz 2023.
- Tepealtı, F. (2019). Avrupa Birliği'ne Yönelik Türkiye Geçişli (Transit) Göç Hareketleri ve Türkiye'nin Düzensiz Göçle Mücadelesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 24 (41), 125-140.
- Topal, A. H. (2015). Geçici Koruma Yönetmeliği ve Türkiye'deki Suriyelilerin Hukuki Statüsü. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 5-22.
- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu. (11 Nisan 2013). *Resmî Gazete*. Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/04/20130411-2.htm> Erişim Tarihi: 10 Haziran 2023.
- Yıldırım, S., İslamoğlu, E. ve İyem, C. (2017). Suriyeli Sığınmacıların Toplumsal Kabul ve Uyum Sürecine İlişkin Bir Araştırma. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 107-126.
- Yılmaz, A. (2014). Uluslararası Göç: Çeşitleri, Nedenleri ve Etkileri. *Turkish Studies (Elektronik)*, 9 (2), 1685-1705.